

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин

Кафедра журналістики

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Васильченко В'ячеслав Миколайович

«___» _____ 2021 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

РОЗРОБКА ЮРИДИЧНОГО ВИДАННЯ «ПРАВОНЬЮС»

Виконавець: Підлубна Віталіна Сергіївна _____

Керівник: канд. філол. наук, доц.

Васильченко В'ячеслав Миколайович

Нормоконтролер: канд. пед. наук, доц.

Остапчук Світлана Сергіївна _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СПЕЦІАЛІЗОВАНА ПРЕСА ТА ЇЇ МІСЦЕ НА УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАРИНКУ.....	6
1.1. Причини виникнення аналітичної журналістики та її значення для України.....	6
1.2. Співпраця ЗМІ та органів державної влади та оперативне опрацювання інформації.....	8
1.3. Дієва державна інформаційна політика в правовій газеті.....	14
1.4. Можливі сценарії розвитку спеціалізованої преси.....	15
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2. ОСНОВИ РОБОТИ ЖУРНАЛІСТА ПІД ЧАС ВИСВІТЛЕННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	21
2.1 Правові ризики судової журналістики.....	21
2.2 Судовий журналіст як важлива ланка у створенні юридичного видання та інформуванні суспільства	27
Висновки до розділу 2.....	29
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИПУСКУ ЮРИДИЧНОЇ ГАЗЕТИ «ПРАВОНЬЮС».....	30
3.1 Тематика випуску газети «Правоньюс».....	30
3.2 Структура газети, її характеристики, рубрики, реєстрація	32
3.3. Цільова аудиторія та особливості газети.....	36
Висновки до розділу 3.....	38
ВИСНОВКИ.....	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	43

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена важливістю надання суспільству інформації про те, що відбувається в державі, щоб вони могли бачити справедливість у дії, широко відому у народі як «відкрите правосуддя».

Якщо люди не отримують інформацію, їм складно приймати якісь важливі для країни рішення. Якщо вони не розуміють, які політичні процеси відбуваються в державі як, наприклад, вибори, то вони не можуть голосувати. Якщо люди не знають як працює суд, то вони не вірять, що їх захистять у разі несправедливості.

У цьому на стороні захисту та інформування про роботу різних органів влади виступає правова журналістика. Важлива ланка суспільного життя, яка у сучасних умовах покликана бути центром громадського контролю і за діями влади, і за збереженням духовних цінностей нації.

Різні аспекти питання саме правового напрямку у журналістиці досліджували Дж. Бенк, С. Бріл, М. І. Женченко, К. Картер, С. Келлог, М. Крутов, П. П. Музиченко, М. І. Недопитанський, А. Г. Рихтер, В. В. Серафімов, Д. Солов, П. М. Федченко, Д. Шевченко та інші фахівці.

Мета дослідження полягає у вивченні правової журналістики, процесі її створення та розробці юридичного видання «Правоньюс».

Дослідження цієї теми передбачає виконання **таких завдань**:

1. Проаналізувати ефективність правових ЗМІ у позасудовому громадському захисті прав і свобод людини від свавілля з боку держави та її окремих представників.
2. Розкрити поняття «правова журналістика» та її важливість у сучасному світі.
3. Дослідити чи існуватиме друковане видання в 21 столітті.

4. Дослідити актуальність юридичної та правової журналістики на теренах українського суспільства
5. Визначити причини реорганізації подачі інформації суспільству журналістами.
6. Розробити макет власної газети «Правоньюс».

Об'єкт дослідження - видання присвячені судовій журналістиці.

Предмет дослідження – створення юридичного видання «Правоньюс».

Методи дослідження. Методологічну основу роботи складають такі методи:

1. описовий;

Даний метод застосовувався задля розкриття понять та їхніх функцій.

спостережний;

2. спостережний метод;

Використовувався у дослідженні технології та етапів створення випуску газети та в процесі спостереження за роботою уже існуючих газет на подібну тематику.

3. аналіз;

Метод для поетапного дослідження технологій створення інформації та її поширення за допомогою правового видання.

4. синтез;

Поєднання дослідженої інформації та висвітлення її у створенні випуску юридичної газети.

5. аналітичний метод.

Аналітичний метод дозволив проаналізувати важливість правової журналістики України та світі в цілому.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в аналізі актуальності та важливості правової журналістики, особливо у роботі журналіста з важливою судовою та законодавчою інформацією. Саме це надало можливість виявити особливості розвитку періодики цього сегмента, його значення та місце в

журналістському процесі України та створити власне перше видання судової газети «Правоньюс».

Детальне вивчення і аналіз такого роду друкованого видання потрібне для успішного розвитку аналітичного ЗМІ та держави для врегулювання правової політики. На основі вивчених матеріалів отримано розгорнуті дані, що характеризують правову пресу в Україні та світі; ця інформація допоможе краще виявити зацікавлену читацьку аудиторію, зрозуміти, яке уявлення про судово, виконавчу та законодавчу владу формують засоби масової інформації. Представлені у роботі матеріали можуть використовуватися у науковій та педагогічній діяльності, а також у подальшому розробленні цієї теми, у навчальному процесі – на спецкурсах, лекційних, семінарських заняттях.

Апробація результатів дослідження.

Зміст і результати дослідження висвітлювалися у виступах на Міжнародній науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Політ. Сучасні проблеми науки – 2021» (Київ, 2021).

Публікації. Основні положення дипломної роботи було представлено у публікації:

- Підлубна В.С. Співпраця ЗМІ та органів державної влади. Оперативне опрацювання інформації. POLIT. CHALLENGES OF SCIENCE TODAY. INTERNATIONAL RELATIONS: Abstracts XXI International conference of higher education students and young scientists, Kiev, 2021, National Aviation University / Education board Lutsyi M. [and others]. K.: NAU, 2021. P. 319 - 321.

Структура й обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів (9 підрозділів), висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (37). Загальний обсяг роботи становить 46 сторінок, основний зміст викладено на 40 сторінках.

РОЗДІЛ 1

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ПРЕСА ТА ЇЇ МІСЦЕ НА УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАРИНКУ

1.1. Причини виникнення аналітичної журналістики та її значення для України

Аналітичний напрям в журналістиці – це цілий комплекс, що включає такі жанри, як аналітична стаття, аналітичний звіт, може бути, навіть інтерв'ю з елементами аналітики. Йдеться про комплекс і комплексний підхід до роботи з інформацією. Важливо опрацювати величезний обсяг інформації, проаналізувати її і надати читачеві або глядачеві в простій доступній формі.

У аналітичного матеріалу є три ключові завдання: перше – прояснити суть деяких явищ, подій, проблем. Друге – проаналізувати тенденції і дати оцінку їх важливості. Третє – критика неефективних шляхів розвитку: країни або компанії, коли журналіст аналізує проблему і показує, які процеси йдуть не так. Результат роботи аналітичного журналіста базується на рекомендаціях виходу з критичної ситуації, у висновках або навіть прогнозах [2].

Так як аналітична журналістика «стоїть» на фактах та експертних думках, то вона підіймає важливі для соціуму проблеми.

Дуже важливо на самому початку ставити собі питання: як ця тема вплине на суспільство, чи важлива вона для суспільства? Друге питання - наскільки важлива тема, яку вибрав журналіст? Як це визначає загальні тенденції? Чи цікава ця тема і в суспільстві? Чи вплине ця тема на повсякденне життя країни, міста. Залежить від того, про що пише журналіст.

Якщо ми говоримо про складну і проблемну тему, то джерел завжди має бути багато. Не одне, не два, і навіть не три. Це перше. Другий етап - це аналіз і обробка цієї інформації. Необхідно відфільтрувати непотрібне і структурувати інформацію [1].

Є правило, що ми завжди збираємо набагато більше інформації, ніж використовуємо насправді. Це потрібно для того, щоб сам журналіст глибоко розумів явище, про яке пише. Великий обсяг інформації дозволяє робити правильні висновки або прогнози.

Для хорошого та якісного аналітичного матеріалу в юридичному виданні важливо:

- Вибрати актуальну тему;
- Повністю розібратися в проблемах;
- Дистанціюватися від емоцій;
- Зібрати максимум джерел і думок;
- Прибрати зайве – не «розмити» проблему;
- Зробити прогноз;
- Запропонувати варіанти вирішення проблеми або дійти до суспільно важливих висновків.

Журналіст юридичного видання повинен мати гарну освіту. Він повинен мати базові знання в області політики, економіки, соціальної сфери тощо. Тому що людині, яка не розуміє, як працює держава, як працюють державні установи, буде дуже складно аналізувати, що відбувається з бюджетними грошима в країні, як той бюджет розподілений, як працює Верховний суд в Україні чи скільки інстанцій суду взагалі існує.

Коли журналіст займається однією темою, він формує мережу контактів. Це важливо для подальшого збору інформації. Крім того, журналіст, що спеціалізується на одній темі, бачить тенденції. Він може порівняти те, що сталося рік тому, і те, що відбулося два роки тому. Йому не потрібно перелопатити великий обсяг інформації. Він пам'ятає про це, тому що сам багато років стежить за всіма процесами по цій темі. В аналітичній сфері важлива спеціалізація, особливо, якщо мова йде про специфічне видання.

Коли люди не отримують інформацію, їм складно приймати якісь важливі для країни рішення. Якщо вони не розуміють, які політичні процеси відбуваються в державі, як наприклад, вибори, то як вони можуть голосувати?

У різних країнах переважають свої підходи до вивчення правової системи: в США – прагматичний, в Німеччині він філософський, а у Франції – порівняльно-правовий [5].

У юридичній літературі даються різні визначення правової системи. Причина в тому, що правова система – складне соціальне явище, варіативність якого можна визначити тільки за допомогою системи наукових категорій. Одне визначення не може вичерпати характеристики усіх її властивостей. Проте бажана хоча би якась єдність в поглядах на категорію «правова система».

Отже, правова система – це обумовлений об'єктивними закономірностями розвитку суспільства цілісний комплекс взаємозалежних і погоджених явищ і процесів, які постійно відтворюються й використовуються людьми і їх організаціями (у тому числі державою) як суб'єктами права для досягнення приватних і публічних цілей, забезпечення правопорядку [22].

1.2. Співпраця ЗМІ та органів державної влади та оперативне опрацювання інформації

Будь-який журналістський задум здобуває втілення у формі певного жанру. Кожного дня, беручи до рук якесь видання, читач зустрічається в ньому не просто з текстами, а з репортажем, малюнком, інтерв'ю чи статтею. Жанри є комунікативними капілярами для певного роду інформації. Сказати, що журналістський твір пов'язаний лише з формою – те саме, що молочний продукт буває лише сиром. Жанр в журналістиці є окресленим змістом, який підлаштовується під найбільш зручну форму для втілення. Жанр виступає змістовно-формальною єдністю [7].

Тому журналіст мусить навчитися бачити дійсність очима жанру, оскільки показати цю саму дійсність можна за допомогою «побаченого жанром» способом вираження. Журналіст не втискує матеріал у готову площину, жанровий погляд служить йому для відкриття, бачення, розуміння й відбору життєвого матеріалу.

Особливості використання оперативної інтернет-інформації при створенні інформаційно-аналітичної продукції під час співпраці ЗМІ та органів державної

влади аналізуються, зокрема, основними вимогами до якості такої інформації, оптимальними методами організації виробничого процесу, шляхами вдосконалення форм і методів надання релевантної інформації.

Розвиток технологій і соціальний попит на мережеві сервіси та інформацію в процесі реформування українського суспільства змінюють місце та роль ЗМІ, формуючи перед журналістами нові цілі й завдання. Удосконалення інфраструктури формування й аналітико-синтетичне опрацювання державних потоків інформації для забезпечення суспільства стало однією із причин розвитку інформаційно-аналітичної діяльності.

При цьому під оперативною інтернет-інформацією розуміється «отримана з Інтернету інформація про поточний стан об'єктів, явищ і процесів, яка використовується для прийняття рішень в управлінні суспільними процесами» [20, с. 3].

Незважаючи на актуальність питання співпраці ЗМІ та органів державної влади, оперативне опрацювання інформації, проблеми використання оперативної інтернет-інформації в цій діяльності досліджуються вузьким колом фахівців. Окремі аспекти цієї теми відображені в публікаціях В. Горового, який першим наголосив на необхідності ширшого використання оперативної інформації в інформаційно-аналітичній діяльності в ефективному реагуванні управлінських структур на поточні виклики.

Особливості роботи аналітика з оперативною інформацією зумовлені якісними характеристиками цієї інформації і вимогами користувачів до матеріалів, створених на базі оперативної інтернет-інформації. Отриманий інфопривід може швидко замінитись іншим, що уточнює, розширює або й кардинально змінює зміст попередньої. Інформація може взагалі бути видалена із сайту державних органів, на якому розміщена.

Нормативно-правова база для журналістів під час висвітлення певних подій складається з наступних законів [28]:

Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»;

Закон України «Про телебачення і радіомовлення» [35];

Закон України «Про видавничу справу» [29];

Закон України «Про інформацію»;

Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» [37];

Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів»;

Закон України «Про інформаційні агентства»;

Закон України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні»;

Закон України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації»;

Закон України «Про обов'язковий примірник документів»;

Указ Президента України «Про деякі питання державної підтримки книговидавничої справи»;

Указ Президента України «Про деякі заходи з розвитку книговидавничої справи в Україні»;

Указ Президента України «Про деякі заходи щодо державної підтримки книговидавничої справи і популяризації читання в Україні»;

Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок доставляння обов'язкових примірників документів»;

Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції державної політики щодо розвитку національної видавничої справи та популяризації читання на період до 2020 року» [36];

Постанова Кабінету Міністрів України «Про підтримку діяльності творчих спілок та книговидавничої справи»;

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції»;

Наказ Державного комітету телебачення і радіомовлення України «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення Положення про структурний підрозділ з інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю обласної, Київської, Севастопольської міської державної адміністрації».

Потрібно розуміти, що різні ланки механізму держави відіграють неоднакову роль у виконанні функцій держави. Правові форми діяльності державного апарату мають юридичний характер: правотворчу, правозастосовну, правоохоронну, контрольню-наглядову, установчу [25].

Державні органи, які формують державний апарат, виконують наступні функції.

Організаційно-регламентуючу – розробка наукових рекомендацій, підготовка проектів документів, організація виборів та ін.

Організаційно-господарську – бухгалтерський облік, статистика, постачання та ін.

Організаційно-ідеологічну – роз'яснення нормативних актів, формування громадської думки та ін.

Серед державних органів влади та служб, які можуть надати безпосередню інформацію журналісту можна виокремити наступні важливі джерела:

- Сайт Верховного Суду (ВС);
- Судова влада;
- Конституційний Суд;
- НАБУ;
- ДБР;
- НАЗК;
- Офіс Президента;
- Вища рада правосуддя (ВРП);
- Окружний адмінсуд Києва (ОАСК);
- Державна судова адміністрація (ДСА);
- Верховна Рада (законопроекти, трансляції);

- Профільні комітети Верховної Ради;
- Анонси на сайтах комітетів і Facebook глав комітетів (Д.Монастирський, А.Костін, Д.Гетьманцев, Р.Бабій тощо);
- Кабмін (засідання відбуваються згідно розкладу);
- Мін'юст;
- Мінфін.

Окрім цих перерахованих структур, існує ще безліч інших департаментів, інформація з яких є суспільно-важливим фактором і хороші журналісти зобов'язані її доносити до громадськості.

До якості та характеристик інформації висуваються високі вимоги, одна з яких – оперативність. Адже втрата оперативності несе за собою трату актуальності.

Матеріал повинен правдиво подавати ситуацію та може бути підтверджений з інших надійних джерел (якщо це не офіційне представництво України). Зазвичай, перед публікуванням певного джерела інформації, журналіст повинен спершу три рази перевірити інформацію на різних джерелах, тому що бере на себе відповідальність за опублікованих матеріал [28].

Відбиваючись у свідомості людини, інформація може спотворюватися залежно від досвіду, знань конкретного суб'єкта й таким чином перестати бути об'єктивною.

Важливими характеристиками оперативної новини є її точність, ясність, доцільність, релевантність, змістовність, повнота. Також при роботі з оперативною інформацією з державного джерела, слід брати до уваги вимоги щодо логічності, адресності, правової коректності застосування.

Специфіка використання оперативної інформації з держджерел характеризується коротким життєвим циклом.

З власного досвіду роботи можна стверджувати, що зростання важливості оперативної інформації для органів державного управління в сучасних умовах зумовило потребу в інформаційній аналітиці кількох рівнів.

Перший – оперативна аналітика, яка створюється за короткий часовий проміжок (на зараз) на базі оперативних інтернет-ресурсів з використанням методу ситуаційного аналізу.

Другий рівень – підготовлена за результатами моніторингу оперативної інформації.

Третій рівень – застосовується весь комплекс аналітичних методів, з акцентом на методи й інструменти стратегічного аналізу.

Організація роботи з оперативною інформацією зважаючи на її характеристики і вимоги, потребує креативних підходів. У практиці роботи аналітичних структур використовуються методи стимулювання творчої активності. У разі потреби розв’язання складних завдань аналітики можуть вдаватися до різних когнітивних методів і методів експертного оцінювання – процедури оцінювання проблеми на підставі думки фахівців з метою подальшого прийняття рішення. Колективне оцінювання зазвичай точніше, аніж власна думка кожного з фахівців.

У сучасному інфопросторі вимоги щодо оперативності, достовірності, обґрунтованості та ролі інформаційно-аналітичної продукції стрімко зростають і задовольнити їх можна лише маючи швидкий доступ до різних джерел інформації. Головна мета переробки інформації – пошук нових фактів і знань, які в певному документі не виражені в явному вигляді, а логічно виводяться з наявної в ньому інформації. Для цього додатково залучається екстралінгвістична інформація. Працюючи з інформацією, аналітик постійно стикається з потребою її уточнити, перевірити, розширити свої уявлення з певної теми, подати додаткові відомості замовнику чи обґрунтувати свої висновки [9].

Працюючи з інформацією, аналітик постійно стикається з потребою її уточнити, перевірити, розширити свої уявлення з певної теми, подати додаткові відомості замовнику чи обґрунтувати свої висновки.

Соціальні медіа, особливо блогосфера, стали джерелом часто якісної аналітики. Зазвичай вони подають свою матеріали в редакцію, де її публікують під категорією «Публікації», «Блоги», «Думки» тощо. Її автори – журналісти,

політики, фахівці з різних питань. Це значно розширює коло споживачів інформаційно-аналітичного продукту.

1.3. Дієва державна інформаційна політика в правовій газеті

Юридичний журналіст веде спеціалізовану юридичну звітність. Вони розуміють юридичну справу та передають її широкому загалу тією мовою, яку вони можуть зрозуміти за допомогою декількох платформ. Вони пишуть про юридичні теми та справи, також надають певну історію простою мовою своїм читачам.

Журналістика в юридичній сфері – це та область, в якій немає ніяких дотиків, в якій майбутнє набагато ширше, ніж в інших областях журналістики.

Більшість адвокатів, що мають або не мають журналістську кваліфікацію, сьогодні висвітлюють питання судів. Це одна із спеціалізованих областей журналістики.

Журналістика в юридичній сфері – це висвітлення питань, постанов, справ або постанов судів будь-якого рівня від судів нижчої інстанції до Верховного суду, включаючи дослідження з різних тем. Площа занадто велика. Більшість журналістів звертаються додатково до експертів або адвокатів, щоб отримати репортажі, усний переклад, почути пораду щодо заплутаних справ і отримати коментарі щодо наступних.

Висвітлення судів – це важливе завдання для ЗМІ з кількох причин. По-перше, судова влада - це одна з трьох гілок влади. Таким чином, освітлення судів виконує частину контрольної функції ЗМІ. По-друге, існує великий суспільний інтерес до того, що роблять суди, особливо в кримінальних справах [27].

Висвітлення кримінального правосуддя може служити катарсисом для громадськості, демонструючи, що справедливість восторжествувала і злочинці покарані. Проте, висвітлення діяльності судів може також виявити несправедливість в системі як по відношенню до потерпілих, так і по відношенню до обвинувачених, яку громадськість може захотіти лобювати своїми представниками, щоб виправити її. Охоплення може також допомогти

запобігти несправедливості, проливаючи світло на дії суддів, адвокатів та інших учасників системи правосуддя.

У сучасних умовах ЗМІ покликані бути центрами громадського контролю і за діями влади, і за збереженням духовних цінностей нації, зростаючись фактично з владою, бізнесовими колами та політичними організаціями. ЗМІ повинні працювати переважно на повернення суспільства до своїх базових цінностей, ідентичних уявлень, звичаїв, традицій, менталітету українського народу, а не висвітлювати приватні чи корпоративні інтереси певних угруповань.

На нашу думку в Україні відсутня дієва політики у сфері масової інформації щодо виконавчої, законодавчої та судової влади. Тому, слід змінити формат політичних відносин ЗМІ з органами публічної влади, а також усунути штучно створені умови, які об'єктивно сприятимуть поширенню політичної цензури. Лише за таких умов ЗМІ зможуть відігравати значну роль у формуванні правомірної поведінки громадян.

1.4. Можливі сценарії розвитку спеціалізованої преси

Прийнято вважати, що зростання популярності цифрових ЗМІ знижує популярність друку. Оскільки нові цифрові методи продовжують розширюватися і рости, деякі вважають, що це може стати кінцем традиційних ЗМІ, якими ми їх знаємо. У дебатах одна сторона заявляє, що цифрова технологія – майбутнє, а інша наполягає на тому, що традиційні ЗМІ як раніше житимуть. Обидва аргументи заслуговують на увагу, але ідея про те, що друкована преса закінчує час свого панування, є хибною.

Друковані видання як і раніше вважаються для багатьох ефективним і надійним джерелом інформації. Статистика каже, що 80% людей ніколи не натискають на рекламний банер в Інтернеті. Якщо це так, то чи варто боротися з онлайн-конкуренцією і використовувати свій маркетинговий бюджет для онлайн-стратегій для тих невеликих 20% населення, які дійсно натиснуть на ваше оголошення? Друковані ЗМІ пропонують одержувачам взяти щось в руки, щось справжнє [18].

Незважаючи на тягу до перегляду новин в Інтернеті, журнали і газети залишаються популярними. Наприклад, у Великобританії, згідно соціопитуванням, 63% дорослих читають паперові газети, і тільки кожен десятий дорослий читає онлайн-версії цих видань.

Друковані ЗМІ також відмінно підходять для рекламних цілей, піару, підвищення іміджу. Вони досі вважаються надійним джерелом новин та іншої інформації.

У друкованих ЗМІ більше можливостей для диференціації. Надавши аудиторії щось фізичне, щоб вона могла тримати це в руках і читати, замовник оживе і стане реальністю. Для глядачів те, що вони тримають в руках, є чимось реальним, з чим можна взаємодіяти. Цифрова інформація може за секунди зникнути в кіберпросторі, а газета може залишатися в будинках або офісах роками.

Інтернет-інформація стала більш конкурентоспроможною, ніж коли-небудь, і запропонована інформація, чи то новина, чи розслідування, може легко загубитися серед інших подібних [19].

Якщо подивитися на економіку, стає ясно, що друковані ЗМІ як і раніше роблять позитивний вплив [10]. Місцеві газети - одні з найбільших спонсорів. Компанія Direct Letterbox Marketing, що займається поширенням листівок, вивчила різні газети і оцінила їх ефективність.

За їхніми результатами очевидно, що ринок газет все ще існує, не дивлячись на зростання новинних онлайн-платформ. Платні газетні публікації допомагають повернути гроші витрачені на створення випуску.

Соціальні мережі дуже вплинули на те, як ми отримуємо наші щоденні новини. Багато людей вирішують отримувати новини з додатків, встановлених на їх телефоні, тому що їх зручно читати. З ростом використання цифрових ЗМІ як джерело новин важко передбачити, чи зникнуть друковані ЗМІ.

Друковані ЗМІ існують вже сотні років. Першим винаходом, який допоміг реалізувати ідею друкування тексту, був друкарський верстат Йоганна Гутенберга близько 1440 року. Протягом наступних 600 років або близько того,

друковані ЗМІ розвивалися як основне джерело новин. За останні 10 років все більше і більше компаній друкованих ЗМІ віддалилися від традиційного друку і почали публікувати новини на цифрових платформах, таких як Facebook, Twitter, Instagram і на веб-сайтах компаній. Зокрема, молоді мілленіали, схоже, більше часу проводять в Інтернеті, ніж читають друковані матеріали. У певному сенсі розвиток технологій зробило людство ледачим. Новини, які документуються і публікуються в соціальних мережах, зробили негативний вплив на індустрію друкованих ЗМІ [11].

Середній тираж друкованих видань в будні дні впав на 7% у європейському дослідженні 2018 року, що є максимальним показником з 2010 року. Це падіння повністю пов'язано з тиражом друкованих видань, які скоротилися на 9%, тоді як електронні тиражі збільшилися на 2%. Як і у випадку з тиражом в будні дні, падіння тиражу в неділю було пов'язано зі скороченням тиражу друкованих видань, які впали на 5%, в той час як цифрові виростили на 4%.

Ми бачимо, як багато людей, які щодня їдуть на роботу у метрополітені Києва, замість друкованої газети читають статті на своєму комп'ютері, iPad або іншому електронному пристрої. Двадцять три роки тому, коли мої батьки їхали на роботу, картина була іншою; більшість людей читали новини в паперовому вигляді.

Ми провели аналіз і натрапили на статтю, в якій говорилося про те, як розширюється цифрова реклама, в той час як традиційні ЗМІ мають проблеми.

Що ж, хороша новина полягає в тому, що маркетингові агентства, як очікується, витратять в цілому 540 мільярдів доларів по всьому світу на рекламу в 2015 році, що обумовлено зростанням цифрових медіа на 15,7%. Погана новина полягає в тому, що рекламні гроші на телебаченні, в газетах і журналах або падають, або демонструють невисокий прибуток, що є додатковим доказом того, що традиційні ЗМІ можуть йти.

Цифрова трансформація радикально змінила видавничу галузь. Багато людей вважають, що поява електронних книг, аудіокниг і онлайн-новин

знаменує смерть друкованого слова. Але чи дійсно друковані ЗМІ стають музейним експонатом чи вони стійкі перед обличчям цифрової епохи?

Більшість згодна з тим, що цифрова трансформація медіаіндустрії вже йде повним ходом. Поведінка і очікування споживачів є рушійною силою цих змін, і молоде покоління, зокрема, звикло до миттєвого доступу до глобального контенту в будь-який час. Швидке зростання мобільних і інших технологій змінило спосіб, яким світ створює і споживає інформацію, і ця зміна глибоко впливає на сектор засобів масової інформації. Відносна доступність мобільних технологій є ще одним каталізатором цифрових трансформації, оскільки вона дозволяє зростаючій кількості споживачів використовувати новітні інструменти в своєму прагненні насолоджуватися контентом.

У звіті «Вплив цифрових трансформації на сектор ЗМІ і розваг», підготовленому Econsultancy в партнерстві з Adobe, відзначається, що неймовірно 97% опитаних медіакомпаній вважають, що цифрова трансформація зруйнувала їх сектор. У той же час тільки 44% вважають себе учасниками руйнування і допомагають прокласти шлях до нового підходу. Щоб заповнити цю прогалину, медіапідприємствам замість того, щоб розглядати цифровізацію як загрозу, можна інтегрувати свій контент в високоякісний призначений для користувача інтерфейс, включаючи індивідуалізований контент, або більш актуальну і персоналізовану пресу та інші інноваційні методи, щоб успішно конкурувати в сучасній екосистемі.

Хоча немає ніяких сумнівів в тому, що цифрова трансформація назавжди змінила медіаіндустрію, повідомлення про смерть друку сильно перебільшені. Реальність така, що матеріальна природа фізичних носіїв як і раніше важлива для великого відсотка споживачів.

Згідно з даними, зібраними Scarborough, компанією з дослідження ринку, що належить Nielsen, для 51 найбільшої американської газети друковане видання досягає 28% тиражів, тоді як цифрова версія досягає лише 10%. Цифрові рідери нікуди не поспішають. Дані дослідного центру Pew Research Center показують, що люди, які переходять безпосередньо на новинні веб-сайти, залишаються там

в середньому менше п'яти хвилин, в той час як читачі, що приходять з Facebook, йдуть менш, ніж через дві хвилини. Дані Pew показують, що тільки друковані видання залишаються найбільш популярним способом перетравлення новин: більше половини опитаних читають друковані газети кожен день.

Хоча цифрова трансформація безумовно відбувається, друк залишається невід'ємною частиною наших спільнот. Однак той факт, що друкована реклама скорочується, не підлягає сумніву. Доходи від реклами в газетах в США впали на 12% в 2016 році до 12 мільярдів доларів, в той час як доходи від реклами американських журналів впали на 9% до 8,5 мільярдів доларів. Згідно з дослідженням, опублікованим Magna Global, десять років тому на рекламу в газетах доводилося 43 мільярди доларів, а в журналах - 19 мільярдів доларів [21].

Отже, так, сила друку, безсумнівно, знизилася через поширення цифрових медіа та технологічних досягнень. І хоча традиційні друковані ЗМІ все ще мають свою аудиторію, важливо, щоб вони розвивалися, щоб забезпечити процвітаюче майбутнє.

По-перше, важливо розуміти і використовувати дані за допомогою людського розуміння. Щоб ефективно залучити аудиторію в поточному ландшафті, дані повинні використовуватися не тільки для обслуговування або оптимізації контенту, але і для допомоги в процесі створення контенту. Розробляючи інноваційні способи інтерпретації і застосування цих даних, медіа-компанії можуть використовувати своє розуміння споживачів для створення нових продуктів, які відповідають або перевершують очікування сьогоднішніх читачів.

Не можна ігнорувати цифрову трансформацію. Замість цього медіа-підприємства повинні розробити чітку стратегію щодо мобільних пристроїв, відео, соціальних мереж, аналітики і користувацького досвіду.

Завдяки розробці гнучких операційних моделей, здатних використовувати можливості цифрових засобів для синхронізації створення і доставки контенту, медіаіндустрія може продовжувати процвітати в міру зміни очікувань споживачів.

У світі, де інформація більш доступна, але менш надійна, ніж раніше, потенціал друку залишається високим. І людська прихильність до фізичних книг, газет і журналів незаперечна. У той же час здається очевидним, що цифрові медіа будуть домінувати в майбутньому, оскільки кількість пропозицій чисто цифрових медіа зростає. Але технології не вб'ють друковані ЗМІ. При ефективному використанні технології можуть допомогти цифровим і друкованим технологіям по-різному, дозволяючи їм процвітати в міру того, як ми рухаємося вперед у постійно мінливому світі медіа.

Висновки до розділу 1

Свобода слова відіграє вирішальну роль у формуванні громадської думки, а отже, і правової свідомості та правової культури громадян. Компонентом свободи вираження поглядів та свободи інформації є свобода ЗМІ.

Традиційно в структуру громадянського суспільства прийнято включати систему ЗМІ. Громадянське суспільство неможливе без незалежних ЗМІ, які дають можливість членам суспільства бути проінформованими.

Важливим для розуміння сутності і природи правового впливу є дослідження функціонального призначення засобів масової комунікації. ЗМІ здійснюють прямий вплив на правосвідомість, правову культуру та в результаті – на правомірну поведінку громадян.

Правові ЗМІ є ефективним бар'єром у позасудовому громадському захисті прав і свобод людини від свавілля з боку держави та її окремих представників. Зазначені вище та інші гарантії конституційних прав людини і громадянина необхідно закріпити у чинному Основному Законі, а також новації щодо їх удосконалення.

Сучасним українським нормотворцям важливо сформулювати належне правове поле для усунення перешкод у створенні та функціонуванні інститутів громадянського суспільства, зокрема, такого як правові ЗМІ.

РОЗДІЛ 2

ОСНОВИ РОБОТИ ЖУРНАЛІСТА ПІД ЧАС ВИСВІТЛЕННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Правові ризики судової журналістики

Головним правовим ризиком судової журналістики є судові позови, які може подати позивач внаслідок оприлюднення матеріалів про судовий процес і які, на думку позивача, заподіяли йому матеріальної чи моральної шкоди. Позови можуть надходити від сторін спору та від суддів з приводу таких правопорушень:

- плямування честі та гідності – за поширення неправдивих чи викривлених відомостей. Наприклад, журналіст сказав, що «Х вчинив вбивство» перед ухваленням судового рішення або перед тим, як минув термін апеляційного оскарження;

- втручання в приватне життя — за поширення правдивих даних персонального характеру про приватну особу. Скажімо, працівник ЗМІ написав, що «позивачка П. розлучалася чотири рази»;

- інші дії, що зачіпають законні інтереси сторін чи судді.

При написанні статті будь-який журналіст повинен враховувати як юридичні, так і етичні питання.

Існують закони, що забороняють журналістам повідомляти про речі, які можуть завдати шкоди іншим людям або організаціям [22]. Журналістська етика закликає чинити правильно з етичної і моральної точок зору, незалежно від того, що може бути сказано в законі. Це досить таки важливо проговорити, якщо ми плануємо створювати судову газету.

Журналісти слідують кодексам поведінки, які встановлюють сумлінну етичну практику.

Хороша практика, докладно описана в кодексах, включає:

- подвійну перевірку джерел, інколи навіть більше потрібно перевіряти;

- надання критикованим «права на відповідь»;
- поважати приватне життя людей, особливо під час горя, хвороби або шоку;
- захист вразливих, наприклад дітей;
- уникати прийомів (використовувати приховані записуючі пристрої).

Журналісти мають право порушувати ці керівні принципи лише у випадках надмірного громадського інтересу (суспільний інтерес сам по собі є сильним етичним принципом).

Суспільний інтерес включає:

- виявлення злочину;
- захист здоров'я та безпеки населення;
- запобігання введенню громадськості в оману дією або заявою особи;

Всі кодекси журналістів рекомендують проводити секретний запис тільки в разі крайньої необхідності, якщо немає іншого способу дізнатися історію і тільки, якщо це відповідає суспільним інтересам.

Для виявлення правопорушень можуть використовуватися приховані або секретні методи. Наприклад, таємне розслідування жорстокого поводження в будинку для літніх людей BBC Panorama призвело до судового переслідування 11 працівників.

Дві з найсерйозніших юридичних проблем, з якими стикаються журналісти, – це закон про дифамацію і закон про конфіденційність.

Закон про дифамацію говорить, що журналісти повинні уникати наклепницьких заяв, які можуть привести до порушення справ про наклеп.

Наклепницькі висловлювання – це ті, які «мають тенденцію» піддавати людини «ненависті, глузуванням або презирства», змушують їх «уникати» або занижувати в оцінці «правильно мислячих членів суспільства».

Якщо газета або телекомпанія програють судовий розгляд у справі про дифамацію, вони можуть зіткнутися з величезним збитком і судовими процедурами. Навіть якщо вони виграють справу, їм, можливо, доведеться заплатити деякі судові витрати [34].

З цієї причини переважна більшість справ про дифамацію дозволяється в позасудовому порядку.

Засоби захисту, які може використовувати журналіст, включають: виправдання або «істину»; «чесний коментар»; і привілей.

Наклеп – це помилкова заява, написана і опублікована у відношенні іншої людини, яка завдає шкоди його репутації або є образливою для особистості.

Якщо говорити про залу суду, то журналісти мають абсолютний привілей повідомляти все, що там говорять, навіть якщо це когось дискредитує.

Певні ситуації є привілейованими або мають привілей. Наприклад, в залі суду журналісти мають абсолютний привілей повідомляти все, що говорить хто-небудь там, будь то свідки, обвинувачені, суддя або представник громадськості.

На публічних зборах (включаючи збори парламенту і комітети) та прес-конференціях журналісти мають кваліфіковані привілеї. Це означає, що вони можуть повідомити все, що сказано, але з деякими умовами або застереженнями [15].

Журналісти постійно зустрічаються з кримінальною відповідальністю. Зазвичай вона буває переважно з двох причин – або в процесі спроби захистити джерело інформації або в контексті журналістських розслідувань. Журналістські розслідування – це спеціалізована галузь засобів масової інформації, яка дає змогу журналісту заглибитися у певну тему далі, ніж це може бути зазвичай, для того, щоб розглянути важкі злочини, корупцію та інші неприпустимі та ганебні обставини справи.

Журналістам заборонено вчиняти злочини або моделювати злочини, за винятком особливих випадків, і то, як правило, під час ведення слідчої журналістики, та й то лише після скрупульозного врахування всіх чинників, що зазначені, а також визначивши, що розгляд цієї справи викликає суспільний інтерес.

У цивільних судах журналісти та особи, які професійно працюють з даними, що дозволяють ідентифікувати джерела, мають абсолютне право

утриматися від надання оцінок щодо відповідного аспекту, що дає змогу ідентифікувати особу чи джерело, які надали інформацію [32].

Слід також додати, що захист джерела не є абсолютним правилом. У кримінальних справах журналіст зобов'язаний розкрити своє джерело у випадку, якщо збір доказів неможливий або значно ускладнений, і якщо обвинувачувана сторона у злочині та справа, яка розглядається, містить як мінімум покарання на строк утримання під вартою до восьми років. Або, якщо існує вищий суспільний інтерес до показань слухання, і журналіст був змушений на вимогу Генеральної прокуратури зробити заяву, отримавши санкцію за це або за допомогою кримінального розслідування або інший суд.

Журналісти, які звітують про судові справи – судові засідання, як правило, відкриті для громадськості. Кожна людина має право спостерігати за відкритим засіданням, а також робити письмові нотатки. Сесії суду можуть фотографувати, знімати або записувати на аудіо обладнання, але дозволяється робити стріми, телебачення чи інші передачі із зали суду лише в тому випадку, якщо суд раніше дав на це дозвіл. Закон говорить, що кримінальним судам забороняється забороняти публікацію змісту судового провадження, доки засідання було оголошено відкритим. Відкритий характер засідання, однак, не надає ЗМІ права відображати провадження повністю довільно, а також ухилятися від відповідальності за опубліковані ними матеріали. Публікація інформації під час проведення сесій дозволяється, доки не порушується презумпція невинуватості у випадку, якщо злочин, про який йдеться, є досить серйозним і до тих пір, поки провадження об'єктивно відображається, і справедливість судового процесу якимось чином не загрожує.

Однак, суд має право відповідно до закону оголосити свої засідання або їх частини закритими в інтересах захисту секретної інформації або комерційної таємниці, або якщо це може бути вказано іншим, через необхідність захисту інтереси неповнолітніх, позивача або якщо це відповідає інтересам здійснення правосуддя [8]. Журналістам, як правило, не дозволяється бути присутніми на

закритих судових засіданнях, а також не дозволяється публікувати закриті судові засідання.

У цивільній судовій практиці суд користується додатковим правом, що стосується публікації інформації – застосовувати директиву, яка зобов'язує осіб, присутніх у залі суду (включаючи журналістів), зберігати те, що вони спостерігали під час судового розгляду, в таємниці, навіть якщо сесія як така не була оголошена закритою. Якщо журналіст публікує інформацію про судові провадження, які були оголошені закритими (тим самим роблячи це всупереч вказівкам суду) або у світлі інших умов, зазначених раніше, суд може вимагати видалення журналіста із зали суду, а також оштрафувати його.

Постанови суду публікуються на сайті Верховного суду в Судовому реєстрі Єдиних рішень. Постанови вищої судової інстанції, тобто Верховного Суду – опубліковані на веб-сайті Верховного Суду. ЗМІ мають право публікувати зміст судових рішень, які були оприлюднені, проте, тим не менш, слід дотримуватися норм, що регулюють захист персональних даних. Коли публікується інформація про кримінальні злочини, слід дотримуватися правил журналістської етики, згідно з якими журналіст повинен враховувати опублікований матеріал, що стосуються порушень законодавства, судових процесів та нещасних випадків, чи є ідентифікація причетних осіб абсолютно необхідно, і які страждання можуть зазнати задіяні особи та їхні близькі. Як правило, жертви та молоді злочинці не ідентифікуються громадськістю.

Дозволено ознайомитись із досьє, що містить інформацію про судовий розгляд, отримавши дозвіл суду, що передбачає зв'язок із судом та пояснення своєї зацікавленості у справі.

Також судовим журналістам потрібно не забувати і про презумпцію невинності, тобто жодна особа не може вважатися винною у злочині до набрання законної сили вироку суду, що визначає вину особи. Цей правовий принцип є одним із найважливіших серед усіх відповідно до принципів кримінального законодавства.

Загальна концепція презумпції невинуватості містить кілька індивідуальних прав та принципів:

- право на презумпцію невинуватості;
- покладання тягаря доведення вини на державу;
- право зберігати тишу;
- *in dubio pro reo*, що означає, що у разі сумнівів, тлумачення повинні здійснюватися на користь обвинуваченого.

Згідно з правилами етики ЗМІ, недопустимо, щоб інституція ЗМІ поводитися з людиною як із злочинцем до винесення судового вироку, який набрав чинності. Принцип презумпції невинуватості також поширюється на всі види провадження, включаючи адміністративні та дисциплінарні, які – з точки зору наслідків – можуть бути визнані каральними за своєю сутністю. Європейський суд з прав людини зауважив, що мета презумпції невинуватості, яка є частиною процесуального правосуддя, покликана, з одного боку, забезпечити право на захист, водночас вона також має намір допомогти захистити честь і гідність відповідача. Отже, суд рішуче повторив, наскільки важливими є підібрані слова, коли заяви про правопорушення оприлюднюються до прийняття рішення щодо вини підозрюваного або до спростування можливої вини. Навіть після того, як було прийнято рішення, важливо прокоментувати його дійсне значення, а не цитати з нього. Поки обвинувальний вирок не набуде чинності щодо особи, правильно та доречно використовувати такі вирази, як «підозра», «підозрюваний» та «звинувачення», а також утримуватися від винесення остаточного рішення щодо чиєїсь вини чи невинуватості ЗМІ, оскільки це буде допустимо лише після винесення судом обвинувального вироку (чи ні).

ЗМІ не можуть оголосити когось винним до закінчення судової справи, і тим більше організувати «публічне повішення» когось у моральному сенсі, метафорично кажучи. Необхідно зробити акцент на тому, що насправді повинен бути вирок, який також фактично набув чинності. Недостатньо того, що суд виніс рішення і що ця інформація стала відомою широкому загалу. Залишається

можливим, принаймні теоретично, що вищий суд може згодом скасувати вирок обвинувачення, винесений особі. Таким чином, ми все ще не можемо говорити про особу, яку визнали винною, поки набуде чинності абсолютно остаточне рішення суду про це.

2.2. Судовий журналіст як важлива ланка у створенні юридичного видання та інформуванні суспільства

Газети регулярно повідомляють про те, що відбувається в суді для забезпечення справедливості. Важливо, щоб суспільству розповідали про те, що відбувається, щоб вони могли бачити справедливість у дії, широко відому у народі як «відкрите правосуддя».

Журналісти часто звертаються до суду для повідомлення про справи, що розглядаються. Зазвичай, репортер робить нотатки, записуючи процес.

Журналісти використовують ці замітки, щоб переконатися, що їхні звіти є точними. Далі газета може використовувати ці замітки як доказ того, що вони подбали про те, щоб їх стаття була точною. Навіть якщо в суді лише один репортер, розповідь про справу може з'являтися у багатьох різних газетах, які нажаль не мали доступу до зали суду.

Для цього суспільству потрібні журналісти, щоб бути присутніми на судових справах і точно повідомляти про те, що там відбувається – хто в чому звинувачується, які докази представлені зі сторони прокуратури, і які зі сторони захисту, яке рішення суду і так далі.

Довіра суспільства до правової системи залежить від інформованості людей про те, що відбувається. Це частина роботи журналіста, і вона життєво важлива. Це робота, яку потрібно виконувати відповідально.

Одна з причин покарання людей, які порушують закон, полягає в тому, щоб утримувати інших людей від вчинення того ж самого. Цього не може бути, якщо люди не знають, яке покарання виносять порушникам закону та які закони діють у країні.

У деяких країнах сьогодні вбивці та інші серйозні злочинці страчені публічно. Інших злочинців можуть публічно бити. Це один із способів повідомити суспільству про те, як караються порушники закону, і він діє як стримуючий фактор. Однак в даний час більшість країн вважають за краще використовувати газети, радіо і телебачення, щоб люди знали, що відбувається з тими, хто порушує закон, як, наприклад, відбувається в Україні.

Журналісти повинні відігравати важливу роль у висвітленні роботи поліції і судів, щоб суспільство знало, що відбувається з порушниками закону. Таким чином суспільство може працювати більш гладко.

Якщо люди вірять, що можуть порушити закон і уникнути покарання, вони з більшою ймовірністю порушать закон. Якщо люди вважають, що поліція і суди настільки простими, що невинні люди будуть покарані так само, як і винні, то вони з більшою ймовірністю порушать закон. Зрештою, якщо ви все одно збираєтеся бути покараними, ви також можете користуватися перевагами злочину.

Тільки якщо люди повірять, що законослухняні люди захищені законом, а порушники закону покарані, вони будуть прагнути жити за законом. Таким чином, нормальне функціонування суспільства частково залежить від інформування людей про те, що відбувається в судах.

Судові репортери – невід'ємна частина судового процесу. Вони несуть відповідальність за запис і підготовку стенограм судових засідань, які будуть використовуватися в подальшому для розгляду справи та аналізу.

Основний обов'язок судового репортера – якомога швидше і точніше записати вимовлене слово, тому важливо мати пристрасть до слів і сильні мовленнєві навички. Дисципліна, працьовитість і прагнення до знань – три ключові риси успішних судових репортерів.

Судова звітність вимагає високого рівня технічних характеристик, тому інтерес до передових технологій є плюсом.

Можемо сказати зі свого власного досвіду, що великі судові репортери процвітають в умовах браку часу і термінів.

Репортери повинні бути винятковими слухачами і вміти концентруватися на тривалий час. Точність і увага до деталей може вплинути на справу і, в кінцевому підсумку, на життя.

Крім цього, важливо, щоб судовий репортер розбирався у політиці, судовій термінології, умів віднайти основну ключову інформацію при створенні новини та передав чітко всю інформацію у редакцію газети.

Висновки до розділу 2

З вище розглянутого, можна сказати, що журналісти часто звертаються до суду для отримання оперативної і суспільно важливої інформації. Однак варто пам'ятати, що робота у суді так само як і в іншій державній установі вимагає дотримання певних правил та поведінки, якою маю дотримуватись журналіст під час висвітлення новин.

Так як газети регулярно повідомляють про те, що відбувається в суді для забезпечення справедливості. Важливо, щоб суспільству розповідали про те, що відбувається, щоб вони могли бачити справедливість у дії, широко відому у народі як «відкрите правосуддя».

Скрупульозно дотримуючись правил, журналісти не лише не порушуватимуть норм професійної етики роботи у суді, а й уникатимуть судових позовів і збільшуватимуть свої шанси їх виграти (якщо позови будуть подані).

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИПУСКУ ЮРИДИЧНОЇ ГАЗЕТИ «ПРАВОНЬЮС»

3.1. Тематика випуску газети «Правоньюс»

На сьогодні дуже важливо розуміти юридичні та судові аспекти практики в Україні.

Ця нагальність постає з наступних проблем, а саме:

1) впровадження сучасних інформаційних технологій, що забезпечують широкі можливості для диференціації загального і фахового навчання, всебічної активізації творчих, пошукових, особистісно-орієнтованих форм здобуття нових спеціальних знань, підвищення їх ефективності, мобільності і відповідності запитам практики;

2) відбувається науково-практичний пошук альтернативних шляхів вирішення нагальних потреб слідчої та судової практики при призначенні судекспертиз, досліджень експертів у процесі з'ясування обставин, які мають значення для справи.

Видання «Правоньюс» – юридична газета, яка спрямована на втілення в Україні дієвої практики європейської наукової самоорганізації.

Робочою мовою видання є українська та російська.

В даний час в криміналістиці і практиці судово-слідчої діяльності набуває все більшого значення використання деяких видів експертиз і досліджень, які були не досить повно представлені в професійному середовищі юристів, у зв'язку з чим наукові можливості даних науково-практичних дисциплін могли бути не до кінця освоєні учасниками юридичного процесу. Однією з таких дисциплін на нашу думку є «Судова практика» та практика Європейського Суду з прав людини.

Тематика підготовленого випуску газети відображає нагальні проблеми судового середовища на території України та висвітлює дієву практику судової системи.

Так як газета обумовлена виходити раз на два тижні, то відповідно, у ній фіксуватимуться події, які відбулись за цей період часу.

Також, варто зазначити наступне, не зважаючи на те, що основною тематикою газети є дієва судова гілка влади, не потрібно оминати і законодавчу та виконавчу, адже вони теж спрямовані на організацію суспільного життя громадян України, тому у газеті 25% новин стосуватимуться двох гілок влади – законодавчої та виконавчої, так як вони тісно переплетені і з судовою.

50% газети складатимуть судові (також там інформація юридична, адвокатська практика включно) практики та новини.

Щодо решти 25% газети, то вона буде варіативна, в залежності від інфопростору. Щодо переставленого випуску, то інформація стосуватиметься Веніціанської комісії та її схвалення щодо зміни судової системи Президентом України Володимиром Зеленським та цікава для розгляду судова практика Європейського Суду з прав людини.

Юридична газета «Правоньюс» створена для того, щоб зрозуміти складні питання, що виникають при висвітленні журналістами української правової системи, і грамотно та відповідально повідомити про події та проблеми, пов'язані з побутом в будівлі суду.

Одна з основних цілей видання:

- Зрозуміти роль судів у захисті прав суспільства на правосуддя і безпеку.
- Зрозуміти місце судів в урядовій структурі нації і держави.
- Освітлювати судові процеси та подавати простою мовою термінологію, яка використовується в судовій системі.
- Критично оцінювати професійні та етичні проблеми, пов'язані з повідомленнями про системи кримінального і цивільного правосуддя.

- Писати чесно, точно і без сенсацій про випадки, які часто викликають емоційне забарвлення та отримують суспільний інтерес і увагу засобів масової інформації.

- Пошук контексту в репортажах про діяльність суду і доносити цей контекст до читачів.

- Своєчасно надавати високоякісну журналістику про діяльність і функції судів.

3.2. Структура газети, її характеристики, рубрики, реєстрація

Газета «Правоньюс» складається з таких розділів:

- Новини;
- Публікації;
- Блоги;
- Новини в Україні;
- Новини світу;
- Суспільство;
- Судова практика;
- Суд інфо;
- ЄСПЛ;
- Законодавство.

Деякі рубрики новин можуть варіюватись в залежності від інфопростору.

Однак, випуск представлений для дипломної роботи обіймає ряд наступних новин:

Судова практика – розбір судових рішень та практик українського Верховного суду. В більшій мірі, можемо зауважити, що новини, які подаються на сторінках рубрики «Судово практика» будуть цікаві саме для правників, а для пересічних громадян, вони не складатимуть вагомій ролі в формуванні думки про суд чи судову систему, хіба, стануть корисним додатком до вивчення певної гілки влади.

Публікації – на сторінках цієї рубрики, автори, описуватимуть як судову інформацію, так і новини з законодавчої сфери: тобто закони проєктів, подані до Верховної Ради на розгляд, законопроекти в цілому та правки до них, новини політики та визначення та звільнення вагомих персон для України.

Блоги – тематика варіюється. У поданому випуску – це думки експертів щодо субсидій, реформації судової влади в Україні, корисна податкова інформація та розгляд законопроектів, які на розгляді у Верховної Ради та їхній вплив на подальших розвиток українського суспільства.

Новини в Україні – дана рубрика обіймає загальне життя українського суспільства. Так як газету потрібно розбавляти й «лайтовими» новини, вважаємо тау рубрику доречною. До представленого випуску газети входять новини з Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики, Міністерства охорони здоров'я (а саме актуальні новини щодо коронавірусу в державі), інформація щодо дипломатичний відносин в Україні.

Новини світу – у рубриці представлена ситуація на зовнішньополітичному середовищі України – туризм, дипломатія, коронавірус.

Суд інфо – стосується саме засідань, які відбудуть на поточних двох тижнях, а також дайджест Верховного Суду за поточний період.

ЄСПЛ – рубрика, у якій зібрана цікава судово практика Європейського суду з прав людини, яка буде актуальна для спеціалістів. Також, буде представлена новина, щодо того, хто обійме посаду суді в ЄСПЛ з українського боку.

Законодавство – в рубриці будуть опубліковані новини комітетів Верховної Ради України, законопроекти, які будуть розглянуті на поточному тижні.

Новини та суспільство – найменша рубрика газети. Вона розміщуватиметься на передостанній сторінці судово-юридичного видання «Правоньюс». Тут буде зібрана цікава для загалу інформацію щодо затримань, каверзних подій, новини для загалу, таких як затримання, підозри або події пов'язані з булінгом, згвалтуванням чи крадіжкою в особливо великих розмірах.

Ми розуміємо, що, не зважаючи на те, що це спеціальна преса, для того, щоб її купували – вона має надавати більше, ніж суху інформацію. Для цього створенні так звані рубрики «для загалу».

«Правоньюз» - юридичний тижневик для суддів, законодавців і юристів, основною метою якого є інформування широкого кола фахівців-юристів і громадськості країни про стан справ у судовій та правоохоронній системі України, зокрема про діяльність всіх гілок влади щодо реформування її законодавчої бази.

Оформлення газети — це побудова текстових та ілюстративних матеріалів на шпальтах із використанням підібраних текстових, заголовкових та акцидентних шрифтів. Завдання такого оформлення полягає у розміщенні усіх матеріалів так, щоб кожний з них легко читався, був цікавим та привабливим.

Юридична газета «Правоньюз» буде видаватись у форматі А4 (210 x 297 мм), так як він відмінно підходить для людей, які поспішають і не мають часу розгортати багатошпальтові видання.

У газеті буде три колонки.

Це обумовлено тим, що ширина колонок знаходиться в прямій залежності від формату смуги.

Основний текст при газетній верстці набиратиметься легкими для читання шрифтом «Loga» кегль шрифту при цьому становить 6,9-9 пунктів. Чим вужча колонка, тим менший кегль доцільно використовувати.

Заголовки будуть набиратись різними шрифтами, в залежності від новини, розміром 12-36 пунктів. Знаходитимуться вони на формат однієї або декількох колонок, слова переносяться за змістом – неприпустимо розірвати сенс словосполучення, так як можна втратити думку.

У всій газеті «Правоньюз» дотримуватиметься однакова кількість колонок на кожній сторінці. Можливе скорочення їх числа для однієї публікації на смузі.

Рядки тексту, що знаходяться поруч в колонках, знаходяться строго навпроти один одного.

Відстань від колонтитулів до тексту приблизно дорівнює середників.

Чим важливіша стаття, тим крупніший заголовок.

Заголовки розміщуються на ширину всіх колонок (шапка), кількох колонок або однієї. У юридичній газеті «Правоньюс» не розміщуватиметься два заголовка на одному рівні, тобто в сусідніх колонках, з однаковими розміром шрифту, адже це створює певні незручності в читанні матеріалу.

Виноски розміщуються в тій колонці, де на них є посилання, а виноска до загального заголовку розміщується в першій колонці. Також можливе продовження матеріалу, як, наприклад, публікація на сторінці 2 продовжується на 16 сторінці.

У газеті присутні довгі заголовки, так як це обумовлено специфікою ринку на якому ця газета базується.

Тематичні підзаголовки матимуть шрифт, за розміром меншим на 2 ступені, ніж сама назва. Внутрішні підзаголовки статей становлять 10-12 пунктів.

Розмір підібраних ілюстрацій кратний відповідає розмінам колонок, може розтягуватись як на одну, так і на дві колонки.

Також ми беремо до уваги те, що через невисоку якість газетного паперу дрібні деталі на ілюстраціях (особливо невеликих), можуть спотворитися, тому перед виходом в тираж, редакція проводить пілотний номер газети для того, щоб переконатись, що вона вийде в друк у поважному вигляді.

Так як у виданні не обійтись без таблиць та певних ілюстрацій, то вони розміщуватимуться між абзацами.

Тиражування здійснювати також друкарня «Volf», яка розташована у Києві.

З приводу питань співпраці з електронним та друкованим виданням можна звернутись до редакції «Правоньюс» за наведеними нижче даними:

Тел.: 0734437524 - редакція

E-mail: info@pravonews.com

Генеральний директор Віталіна Підлубна, vitapidlubna@pravonews.com

т.в.о. Головного редактора Руслан Руденко ruslanrudenko@pravonews.com

Адреса:

01004, м.Київ, вул.Маяковського, 89

Адреса для листування:

01103, м.Київ, вул. Маяковського, 89

Видавець: ТОВ «Право Ньюс»

Реєстраційне свідоцтво КВ №11259-139ПР від 24.05.2021 р. Свідоцтво по внесення до реєстру видавців, виготівників та книгорозповсюджувачів видавничої продукції ДК №4416 від 25.05.2021 р. Газета видається з 2021 року.

Тираж: 10 000 екземплярів.

Засновник видання: ТОВ «Право Ньюс»

Дата першого випуску: 4 травня 2021 року.

Періодичність виходу: раз в два тижні

Мова: російська/українська (в залежності від рубрики)

Регіон виходу видання: Україна, Київ

Тематичне покриття: Судова система, правовий захист, розслідування, законодавство

Формат: газета

Друк: кольоровий

Обсяг: 16 сторінок

3.3. Цільова аудиторія та особливості газети

Громадяни мають право знати про судову, виконавчу та законодавчу владу. В умовах добре функціонуючої демократії уряд забезпечує надійну та своєчасну інформацію для населення. Ефективна комунікація між керівництвом країни та громадськістю особливо важлива в країнах з перехідною економікою, де серйозні зміни в державних установах – справді у всіх аспектах життя – роблять громадянина невпевненим щодо нових ролей уряду та державного управління, а також як передати свої погляди на представників держави.

Щоб охопити велику кількість населення, уряди всюди покладаються на радіо, телебачення, журнали та газети. ЗМІ фільтрують та аналізують

інформацію від влади до громадян, і, отже, уряди повинні враховувати цю «посередницьку роль» засобів масової інформації, коли вони прагнуть до спілкування з населенням.

Як ніколи довіра до керівництва держави залежить від того, наскільки вона відкрита для ЗМІ. Відносини, які підкреслюють вільний потік інформації між владою та ЗМІ, необхідні з моменту створення державної політики. Коли громадськості дозволяється зрозуміти розробку політики, уряду легше створити підтримку та реалізувати її та основні цілі, такі як реформа державного управління.

Незважаючи на важливість висвітлення в суді, судді та юристи часто скаржаться, що новинні організації відправляють журналістів розповідати про складнощі системи правосуддя, не маючи достатньої підготовки. Представники громадськості також скаржаться на сенсаційні повідомлення, які неточні або не відповідають контексту. Тому розроблена газета призначена для усунення недоліків у висвітленні діяльності судів шляхом відібраних спеціалістів-журналістів у структурі судової системи, її термінології, її функцій і її важливості для розуміння громадськістю того, як діє уряд в цілому.

Так як це спеціалізоване видання «Правоньюс» на судово-юридичну тематику, що висвітлює важливі події всіх ланок влади, особливо, якщо це стосується законодавчої влади та судової практики, то воно буде цікаве для суддів, юристів, правників, загалом тієї категорії населення, яка займається втіленням закономірностей у країні та просто для тих, хто цікавиться юридичною та судовою практикою.

У газеті зібрані новини українського та світового законодавства, судова практика і корисні статті на допомогу спеціалістам.

Особливість газети полягає у важливій аналітичній довідковій інформації, яка є затребуваною на ринку ЗМІ.

Редакторам вдається зібрати не просто інформацію з різних ресурсів, а найбільш цікаві матеріали, які стануть в нагоді під час вивчення різного типу справ, чи то судові справи цивільного, господарчого, кримінального чи

адміністративного Верховного Суду. До того ж, рубрика Європейського Суду з прав людини, зазвичай висвітлює найбільш цікаві провадження та їх рішення.

Так як основними методами поширення реклами є реклама в пресі, то доцільно було би залучати юристів, адвокатів, правників до реклами своїх послуг за допомогою нашої газети. Так як видання специфічне, то цілком вигідно буде залучити активну цільову аудиторію за допомогою наших послуг. Тим паче, розділ «Публікації» досить таки активно бере в цьому участь та допоможе покрити частину витрат на видання.

Звісно, ми передбачаємо те, що у сучасному світі, більшість переходить на онлайн-ресурси, однак осі залишається та частина, якій зручно мати в руках матеріальне з якісним наповненням. Тим паче, що виданням такого класу робить вам престиж, що досить актуальне в правовій сфері. Статус вирішує.

Газета планується продаватись у кіосках, можливо буде оформити підписку через «Укрпошту» або через електронну пошту звернувшись із листом.

Роль засобів масової інформації в просуванні належного управління очевидна. Засоби масової інформації відіграють важливу роль як сектор суспільства, найбільш здатний забезпечити пильність щодо верховенства закону, особливо шляхом розвитку журналістських розслідувань, сприяння відкритості судових, законодавчих та адміністративних розглядів, доступу до посадових осіб і до публічних документів. Уряд грає тут ключову роль в захисті незалежності та плюралізму ЗМІ, особливо в критичні моменти цих процесів.

Висновки до розділу 3

Юридична газета «Правоньюс» створена для того, щоб будь-яка інформація, яку ви хочете, була у вас під рукою. Це зручно, адже стає важче збирати найрізноманітніші новини та інформацію, наприклад правове повідомлення, якщо тільки їх спеціально не шукати серед безлічі посилань, які не точно можуть вам підійти на відповідну тематику, тим паче, якщо це стосується правової аналітики та практики.

Юридичні відомості мають бути не тільки частиною інформації, призначеної для широкої групи людей, а й доступною, архівною та перевіреною. Ці три речі не можна було б отримати, якби правове повідомлення розміщувалися тільки в Інтернеті.

З огляду на нашу високу залежність від технологій, легко забути, що є люди, у яких немає доступу до Інтернету. Особливо при подачі повідомлення в зарубіжних країнах важливо забезпечити рівний доступ до інформації. Видалення офіційних повідомлень з газет позбавить цю групу знань, які можуть допомогти в справі або прийнятті рішення.

Газети і раніше мають велику кількість тиражів в усьому світі. Наприклад, China Daily має тираж 800 000 примірників, а недільна газета New York Times має тираж 928 104 примірники. Хоча ці люди можуть купувати газету спеціально для читання юридичних повідомлень, а повідомлення було опубліковано і поширено перевіреним способом, і читач може прочитати, переглянути або пропустити. Якби повідомлення було розміщено лише в Інтернеті, в якомусь темному куточку Інтернету, кількість пасивних читачів взагалі зникло б.

Юридична газета «Правоньюс» створена для того, щоб зрозуміти складні питання, що виникають при висвітленні журналістами української правової системи, і грамотно та відповідально повідомити про події та проблеми, пов'язані з побутом в будівлі суду.

Нарешті, юридичне повідомлення повинно бути підтверджено, що воно не було змінено після публікації. Більшість рекламних агентств нададуть письмові свідчення з відривним листом, які згодом можна буде використовувати для доказу того, що повідомлення було опубліковано і поширено, це і є місією та справою газети «Правоньюс».

ВИСНОВКИ

У результаті проведених робіт можна зробити так висновки, що правові ЗМІ є ефективним бар'єром у позасудовому громадському захисті прав і свобод людини від свавілля з боку держави та її окремих представників.

Зазначені вище та інші гарантії конституційних прав людини і громадянина необхідно закріпити у чинному Основному Законі, а також новації щодо їх удосконалення.

Сучасним українським нормотворцям важливо сформуванати належне правове поле для усунення перешкод у створенні та функціонуванні інститутів громадянського суспільства, зокрема, такого як ЗМІ.

Розкрито поняття «правова журналістика» та її важливість у сучасному світі, адже журналістика на юридичну тематику – це висвітлення питань, постанов, справ або постанов судів будь-якого рівня від судів нижчої інстанції до Верховного суду, включаючи дослідження з різних тем.

Площа занадто велика. Більшість журналістів звертаються додатково до експертів або адвокатів, щоб отримати репортажі, усний переклад, почути пораду у справах і отримати коментарі у справах.

Висвітлення роботи судів – важливе завдання для ЗМІ з кількох причин. По-перше, судова влада – це одна з трьох гілок влади. Таким чином, освітлення судів виконує частину контрольної функції ЗМІ. По-друге, існує великий суспільний інтерес до того, що роблять суди, особливо в кримінальних справах.

На основі проведеного огляду досліджено чи буде існувати друковане видання далі.

У світі, де інформація більш доступна, але менш надійна, ніж раніше, потенціал друку залишається високим. І людська прихильність до фізичних книг, газет і журналів незаперечна. У той же час здається очевидним, що цифрові медіа будуть домінувати в майбутньому, оскільки кількість пропозицій чисто

цифрових медіа зростає. Але технології не вб'ють друковані ЗМІ. При ефективному використанні технології можуть допомогти цифровим і друкованим технологіям по-різному, дозволяючи їм процвітати в міру того, як ми рухаємося вперед у постійно мінливому світі медіа.

Досліджено та охарактеризовано питання актуальності судово-юридичної та правової журналістики на теренах українського суспільства та причини реорганізації подачі інформації.

У сучасних умовах недержавні ЗМІ, які покликані бути центрами громадського контролю і за діями влади, і за збереженням духовних цінностей нації, зростаючись фактично з владою, бізнесовими колами та політичними організаціями, переважно працюють не на повернення суспільства до своїх базових цінностей, ідентичних уявлень, звичаям, традиціям, менталітету українського народу, а висвітлюють приватні чи корпоративні інтереси певних угруповань. Усе це свідчить про відсутність в Україні дієвої державної політики у сфері масової інформації. Тому, слід змінити формат політичних відносин ЗМІ з органами публічної влади, а також усунути штучно створені умови, які об'єктивно сприятимуть поширенню політичної цензури. Лише за таких умов недержавні ЗМІ зможуть відігравати значну роль у формуванні правомірної поведінки громадян.

Розроблено макет власної української газети на судову тематику «Правоньюс».

Газета має на меті: впровадження сучасних інформаційних технологій, що забезпечують широкі можливості для диференціації загального і фахового навчання, всебічної активізації творчих, пошукових, особистісно-орієнтованих форм здобуття нових спеціальних знань, підвищення їх ефективності, мобільності і відповідності запитам практики;

У газеті відбувається науково-практичний пошук альтернативних шляхів вирішення нагальних потреб слідчої та судової практики при призначенні судекспертиз, досліджень експертів у процесі з'ясування обставин, які мають значення для справи.

Видання виступає експертом, задовольняє інформаційні потреби, що стосуються поширенню і контенту, який потребують певні прошарки українського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Верба Т. Видавничий бізнес зсередини: навч. посібник для студентів педвузів. Київ: Баланс Бізнес Букс, 2015. 208 с.
2. Видавнича справа в Україні: 1991 – 1996: Державний бібліографічний покажчик. Київ: Книжкова палата України, 1996.
3. Законодавство в світі книги: шляхи реалізації в Україні рекомендацій Ради Європи / Укр. асоціація видавців. Київ: Книжкова палата України, 1998. 120 с.
4. Індутна К. Аналіз ефективності засобів державного регулювання видавничої справи в Україні // *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. Черкаси, 2007. С. 20 – 25.
5. Кравчук М. Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник. 3-тє вид., змін, й доп. Тернопіль: Карт-бланш, 2002. 247с.
6. Кулешов С. Відбір веб-ресурсів для зберігання в центральному державному електронному архіві України як наукова проблема // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф.*, Київ (20–22 трав. 2008 р.) / Держ. акад. керів. кадрів культури і мистецтва. Київ, 2008. С. 86–87.
7. Кучина Н. Розвиток книговидавничої справи в незалежній Україні: автореф. дис. канд. іст. наук: 17.00.01. Київ, вид-во Київського нац. ун-ту культури і мистецтв, 2007. 20 с.
8. Луць Л. Європейські міждержавні правові системи: загальнотеоретична характеристика: автореф. дис. докт. юрид. наук: спец.12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Л. А. Луць. Київ, 2005. 32 с.
9. Москаленко А. Теорія журналістики: навч. посібник для педвузів. Київ: Експрес-об'ява, 2002. 334 с.

10. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики, 2013. 236 с.
11. Огієнко І. Історія українського друкарства: енциклопедичне видання для студентів педвузів. Київ: Либідь, 1994. 448 с.
12. Оніщенко Н. М. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку правової системи: автореф. дис. докт. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Н.М. Оніщенко Київ, 2002. 32 с.
13. Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика). Харків: Право, 2008. 240 с.
14. Прилюк Д. Теорія і практика журналістської творчості: у двох книгах: навч. посібник для студентів педвузів. Київ: Вища школа, 1971 – 1973. 280 с.
15. Рабінович П. Основи загальної теорії права та держави: навчальний посібник. Вид. 9-е, зі змінами. Львів: Край, 2007. С.192.
16. Середа В. *Державна політика у видавничій галузі України: сучасний стан і прогностичні перспективи* // Економіка та держава, 2013. №6. С. 123 – 125.
17. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 664 с.
18. Теремко В. Видавництво-XXI. Виклики і стратегії: монографія. Київ: Академвидав, 2012. 328 с.
19. Тимошик М. Видавнича справа в Україні на сучасному етапі: тенденції, проблеми: текст лекції для студентів Інституту журналістики з курсу «Видавнича справа та редагування». Київ: Інститут журналістики, 2002. 24 с.
20. Чуприна Л. Оперативна інтернет-інформація як чинник розвитку інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек України (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): автореф. дис. канд. наук із соц. комунікацій: спец. 27.00.03 / Л. А. Чуприна; наук. кер. Т. Ю. Гранчак; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Київ, 2013. 24 с.

21. Шпак В. І. Видавничий бізнес в умовах української державності: монографія. Київ: Експрес-об'ява, 2015. 392 с.
22. Матузов Н. И. Правовая система и личность: монография / Н. И. Матузов. Саратов: изд-во Саратовского ун-та, 1987. 294 с.
23. Общая теория права: курс лекцій / В. А. Туманов, В. К. Бабаев, А. Х. Саидов и др.; под ред. В. К. Бабаева. Нижний Новгород, 1993. 544 с.
24. Попков В.Д. Правовые системы современности // Теория государства и права / Под ред. М.Н. Марченко. Москва, 1999. С. 300.
25. Саидов А. Сравнительное правоведение. Основные правовые системы современности: учебник. Москва: 2003. 448 с.
26. Синюков В. Н. Российская правовая система. Введение в общую теорию: монография / В. Н. Синюков. Саратов: Полиграфист, 1994. 495 с.

Електронні ресурси

27. Буроменський М. Основи судової журналістики: посібник для журналістів / М. Буроменський, О. Сердюк, І. Підкуркова // Проект «Україна: верховенство права» М. А. Консалтинг, Ltd Інститут прикладних гуманітарних досліджень. 2009.
URL: <https://court.gov.ua/userfiles/UROL%20Courts%20and%20Media%20Manual%20for%20Journalists.pdf> (дата звернення: 25.04.2021).
28. Випуск видавничої продукції в Україні в 2014 році // Книжкова палата України. Київ, 2014. URL: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2014 (дата звернення: 25.04.2021).
29. Закон України «Про видавничу справу» // Законодавство України, №32, 206 - 207: Київ, 1997.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 25.04.2021).
30. Історія створення та діяльності Державного комітету телебачення і радіомовлення України (Держкомтелерадіо) // Держкомтелерадіо. Київ, 2017.
URL: http://comin.kmu.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=70793&cat_id=7 (дата звернення: 25.04.2021).

31. Кириченко В.М., Куракін О.М. Порівняльне конституційне право: модульний курс.

URL: https://pidruchniki.com/17910211/pravo/sistematizatsiya_zakonodavstva (дата звернення: 25.04.2021).

32. Козюбра М.І. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред.М.І. Козюбри. Київ, 2015. 392 с.

URL: <https://www.osce.org/uk/ukraine/283756?download=true> (дата звернення: 25.04.2021).

33. Машков А.Д. Теорія держави і права.

URL: https://pidruchniki.com/2015073165734/pravo/printsipi_prava#849 (дата звернення: 25.04.2021).

34. Молдован В.В. Правознавство: навч. Посібник / В.В. Молдован,Л.І. Чулінда. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 184 с. URL: https://pidruchniki.com/14050225/pravo/printsipi_prava_ponyattya_vidi_zmis (дата звернення: 25.04.2021).

35. Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України: постанова КМУ від 13.08.2014 №341 // Пресслужба Держкомтелерадіо. Київ, 2017.

URL:http://comin.kmu.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=135222&cat_id=2820 (дата звернення: 25.04.2021).

36. Положення про схвалення Концепції державної політики щодо розвитку національної видавничої справи та популяризації читання на період до 2020 року // Кабінет Міністрів України. Київ, 2016.

URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/111-2016-%D1%80> (дата звернення: 25.04.2021).

37. Закон України Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації // Верховна Рада.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.04.2021).